Gezondheidsgericht Fokbeleid (GGF)

De uitvoering

Van GGF-beleid naar inhoudelijke uitvoering en praktijk

Compacte publieksversie

Samenvatting van het volledige uitvoeringsplan GGF (versie 1.3)

Auteur en eindredactie

Gabri Kolster

Inhoudelijke ontwikkeling

Taskforce Gezondheid op Eén
in samenwerking met kopgroep en werkgroepen

15 oktober 2026

© 2026 Gabri Kolster

In het kort

Gezonde honden: daar draait het om. Met het Gezondheidsgericht Fokbeleid (GGF) kiest de georganiseerde kynologie voor een fokkerij waarin gezondheid en welzijn leidend zijn. Niet het afvinken van losse regels staat centraal, maar de vraag: hoe gaat het met de gezondheid van dit ras, waar liggen de risico's en wat kunnen we samen doen om het beter te maken?

Het GGF is daarom geen nieuwe stapel foknormen. Het is een gezondheids- en verbeterplan per ras. Daarin komen gezondheid, welzijn, gedrag en functioneren, genetische diversiteit en de ontwikkeling van de fokpopulatie samen. Op basis daarvan kiest een rasvereniging haar prioriteiten, doelen en passende maatregelen.

Het uitvoeringsplan beschrijft hoe dat in de praktijk gaat werken. De belangrijkste punten:

- **De rasvereniging heeft de regie.** Zij stelt samen met haar fokkers het GGF voor het eigen ras op en bepaalt wat prioriteit heeft.
- **De Taskforce levert de gereedschapskist.** De Taskforce Gezondheid op Eén ontwikkelt een gezamenlijke werkwijze, analyses, handleidingen en praktische hulpmiddelen.
- **Maatwerk per ras.** Elk ras is anders. Daarom zijn er geen standaardoplossingen die voor alle rassen gelijk zijn.
- **Foknormen zijn één van de mogelijkheden.** Naast normen zijn er andere maatregelen, zoals monitoring, onderzoek, voorlichting en fokadvies.
- **Volgen en bijstellen.** Er wordt gevolgd of maatregelen daadwerkelijk effect hebben en waar nodig wordt het beleid aangepast.

Van data en signalen naar inzicht → van inzicht naar prioriteiten → van prioriteiten naar passend rasbeleid → van rasbeleid naar aantoonbare rasverbetering.

1. Waarom een gezondheidsgericht fokbeleid?

Op 11 juni 2026 stemde de Algemene Vergadering van de Raad van Beheer met grote meerderheid in met Foknormen 2.0 en het Gezondheidsgericht Fokbeleid. Daarmee is de richting duidelijk: gezondheid en welzijn krijgen een centrale plaats in het fokbeleid, en keuzes worden steeds vaker gebaseerd op feitelijke informatie over gezondheid, risico's en de ontwikkeling van de populatie.

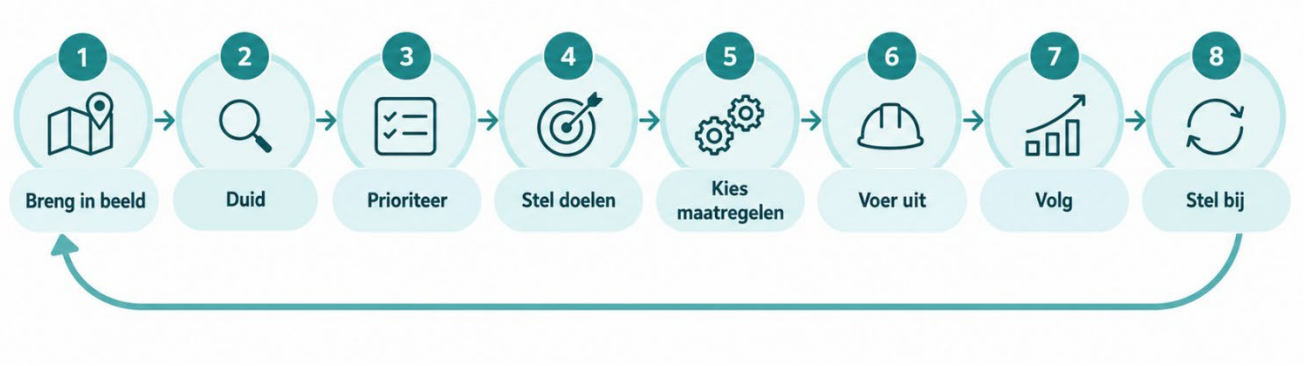
Ook buiten de kynologie beweegt alles die kant op. De risicobeoordeling van BuRO naar schadelijke uiterlijke kenmerken laat zien dat gezondheids- en welzijnsbeleid steeds meer draait om het systematisch wegen van risico's. Tegelijk vragen Nederlands en Europees beleid om gezond fokken, traceerbaarheid, veterinaire screening en goed onderbouwde fokbeslissingen.

Het GGF sluit daarop aan, maar heeft een bredere opdracht. Het beoordeelt niet alleen losse kenmerken, maar bekijkt per ras het totaalbeeld en werkt van daaruit gericht aan verbetering. De werkwijze is samen met de kopgroep van rasverenigingen ontwikkeld, zodat zij aansluit bij de praktijk.

© 2026 Gabri Kolster

2. Zo werkt het GGF

Het GGF is geen eenmalig rapport, maar een terugkerende cyclus van leren, uitvoeren en bijsturen.



In de praktijk draait het GGF om zeven eenvoudige vragen: waar staat ons ras, welke risico's zien we, wat heeft prioriteit, wat willen we bereiken, wat gaan we doen, wat moeten we nog weten of meten en hoe volgen en evalueren we? De GGF-cyclus helpt deze vragen stap voor stap te doorlopen.

Uitgangspunten

- **De hond staat voorop.** Gezondheid en welzijn zijn altijd het vertrekpunt. Regels, data en systemen zijn hulpmiddelen, geen doel op zich.
- **Maatwerk per ras.** Verschillen in gezondheid, populatieomvang, genetische diversiteit en beschikbare gegevens worden meegewogen.
- **Praktisch en stap voor stap.** Beginnen met wat er al is en verdiepen wanneer nieuwe kennis beschikbaar komt.
- **In samenhang.** Een maatregel die de gezondheid verbetert, mag niet zonder afweging leiden tot schade aan de genetische diversiteit of de omvang van de fokpopulatie.
- **Onderbouwd en proportioneel.** Maatregelen passen bij het risico, de beschikbare kennis en wat haalbaar is.
- **Praktijkkennis telt mee.** Ervaringen van fokkers, eigenaren, dierenartsen en deskundigen zijn een volwaardige bron naast onderzoek en registraties.
- **Wetenschap en deskundigheid ondersteunen.** Wetenschappelijke kennis en specialistische expertise helpen bij het duiden van risico's en het beoordelen van mogelijke maatregelen.
- **Zorgvuldig met gegevens.** Eigenaarschap, toestemming en privacy worden vanaf het begin goed geregeld.

Het GGF is een groeidocument. Het ontbreken van volledige gegevens is geen reden om niet te beginnen. Wat we nog niet weten, wordt zichtbaar gemaakt en kan juist aanleiding zijn om gericht informatie te verzamelen.

© 2026 Gabri Kolster

3. De gereedschapskist: drie thema's

De uitvoering is opgebouwd rond drie thema's die met elkaar samenhangen. Binnen elk thema ontwikkelt de Taskforce samen met rasverenigingen en werkgroepen praktische hulpmiddelen. Samen vormen die de GGF-toolkit: één gereedschapskist voor de hele cyclus. Niet elk onderdeel hoeft voor elk ras even uitgebreid te worden gebruikt.

Thema 1 – Gezondheid & welzijn

Welke gezondheids-, welzijns- en gedrags- en functioneringsvraagstukken spelen er in het ras? Niet alles staat in officiële onderzoeken of registraties. Daarom is de gezondheidsenquête een belangrijk hulpmiddel: eigenaren kunnen daarin rechtstreeks aangeven welke aandoeningen en problemen zij tegenkomen.

Ook uiterlijke kenmerken die gevolgen kunnen hebben voor gezondheid, welzijn of functioneren krijgen nadrukkelijk aandacht. De FCI-rasstandaard is daarbij een belangrijke bron, aangevuld met wetenschappelijke kennis, praktijkervaring en de risicogerichte benadering van BuRO. Per ras wordt bovendien vastgelegd welke indicatoren in de tijd worden gevolgd, zodat zichtbaar wordt of het beter gaat.

Thema 2 – Data & populatie

Hier worden gegevens vertaald naar bruikbare inzichten. Er is al veel beschikbaar: stamboomgegevens, gezondheidsuitslagen, enquêtes, DNA-gegevens en informatie van rasverenigingen. Het uitgangspunt is: eerst benutten wat er is en alleen extra gegevens verzamelen als dat echt nodig is.

Met een vaste werkwijze voor data- en populatieanalyse worden onder meer inteelt, verwantschap, genetische diversiteit en het gebruik van fokdieren in beeld gebracht, waar nodig ook internationaal. DNA- en genomische informatie kan aanvullend inzicht geven, maar is geen voorwaarde om te kunnen beginnen. Een nulmeting, bijvoorbeeld van lichaamsmaten of andere meetbare kenmerken, legt de uitgangssituatie van het ras objectief vast.

Thema 3 – GGF & maatregelen

In dit thema komt alles samen en wordt de stap gezet van informatie naar handelen:

Wat weten we? → Wat betekent dat? → Wat vraagt prioriteit? → Wat willen we bereiken? → Welke maatregelen passen daarbij? → Werkt het?

De Rasfoto is het hart van het GGF: één herkenbaar werkdocument met een onderbouwd beeld van waar het ras staat. Daarin komen onder meer de rasstandaard, gezondheid en welzijn, gedrag, populatie en genetische diversiteit, de resultaten van de nulmeting, praktijksignalen én ontbrekende kennis samen. Waar nodig denken wetenschappelijke of veterinaire deskundigen mee.

Prioriteren en kiezen. Niet elk risico vraagt dezelfde urgentie. Met een prioriteringskader weegt de rasvereniging onderwerpen op onder meer ernst, omvang, betrouwbaarheid van de informatie en mogelijke gevolgen voor de populatie. Daarna wordt gekozen uit een breed palet aan maatregelen: monitoring, aanvullend onderzoek, voorlichting, fok- en paringsadvies, populatiemaatregelen of aanpassing van bestaand beleid.

© 2026 Gabri Kolster

Foknormen als mogelijke maatregel, niet als vertrekpunt. Een foknorm komt pas in beeld als analyse en afweging daartoe aanleiding geven. Dan moet zichtbaar zijn welk risico ermee wordt aangepakt, welke alternatieven zijn overwogen, welk effect wordt verwacht en wat de gevolgen zijn voor de fokpopulatie.

Evalueren en bijstellen. Periodiek wordt bekeken wat er is gedaan, wat de cijfers laten zien, of de doelen worden gehaald en of er iets moet veranderen. Zo blijft het GGF een levend document.

Beginnen met het GGF

De GGF-handleiding helpt rasverenigingen stap voor stap door de cyclus en laat zien welke hulpmiddelen op welk moment kunnen helpen. Niet ieder instrument hoeft voor ieder ras of in iedere fase even uitgebreid te worden gebruikt.

De belangrijkste hulpmiddelen per thema:

Thema	Belangrijkste hulpmiddelen
Gezondheid & welzijn	Gezondheidsenquête · Module welzijn & schadelijke uiterlijke kenmerken · Monitoringskader
Data & populatie	Overzicht databronnen · Protocol data- en populatieanalyse · Protocol DNA- en genomische informatie · Nulmeting
GGF & maatregelen	Rasfoto · Prioriteringskader · GGF-handleiding · Maatregelenkader · Onderbouwingskader foknormen · Evaluatieformat
Overkoepelend	GGF-toolkit
Ondersteunend	GGF-dashboard / Digitale werkomgeving

Digitale hulpmiddelen ondersteunen het werk, maar de inhoud bepaalt de techniek, niet andersom. Een dashboard brengt informatie overzichtelijk samen, maar neemt nooit de beoordeling of besluitvorming over.

4. Breder dan het ras: aanvullende instrumenten

Naast de GGF-werkwijze per ras wordt gewerkt aan vier instrumenten die bijdragen aan gezond en verantwoord fokken in de hele sector. Waar mogelijk sluiten zij aan op bestaande systemen, zodat er geen onnodige administratie bijkomt.

Instrument	Wat het doet
Bijlage X (registratie)	Een registratie binnen het NHSB voor honden die niet in het hoofdstamboek passen, zodat afstamming, DNA en gezondheidsinformatie in beeld blijven. De formele inrichting ligt bij de Raad van Beheer.
Gezondheidsprofiel van de hond	Gevalideerde gezondheidsinformatie van de individuele hond overzichtelijk op een rij, voor fokkers, eigenaren en pupkopers. Geen ‘gezondverklaring’, maar betrouwbare feiten.
Erkenning verantwoord fokgedrag	Fokkers die aantoonbaar volgens afgesproken goede praktijken werken, positief zichtbaar maken. De precieze vorm wordt later uitgewerkt.

© 2026 Gabri Kolster

Instrument	Wat het doet
Gids Goede Praktijken	Een sectorbrede beschrijving van verantwoord fokken en houden, in relatie tot wet- en regelgeving. De Taskforce verkent en bereidt dit voor.

5. Wie doet wat?

De organisatie is bewust compact. De bestaande structuur van Taskforce, kopgroep en werkgroepen vormt de basis; nieuwe overleggen komen er alleen als dat echt nodig is.

Wie	Rol
Rasverenigingen en fokkers	Hebben de regie over het GGF van hun ras: kennis inbrengen, duiden, prioriteren, toepassen en evalueren.
Taskforce Gezondheid op Eén	Inhoudelijke regie op koers, samenhang en voortgang van de gezamenlijke werkwijze.
Kopgroep	Rasverenigingen die als ontwikkel- en praktijkpartner nieuwe hulpmiddelen als eerste toepassen en toetsen.
Werkgroepen	De werkgroepen Data en rasfoto, GGF, Datasystemen en HD/ED werken de hulpmiddelen inhoudelijk uit.
Deskundigen	Gerichte ondersteuning, bijvoorbeeld op veterinaire gezondheid, welzijn, populatiegenetica, gedrag, data of juridische vragen. Zij adviseren; de keuze blijft bij de rasvereniging.
Raad van Beheer	Formele bevoegdheden, zoals stamboekregistratie, Bijlage X, landelijke foknormen, handhaving en de eigen registratiesystemen.

Samenwerking met de Raad van Beheer. De Taskforce ontwikkelt zelfstandig wat binnen haar rol past, zoals de GGF-werkwijze, de Rasfoto, de gezondheidsenquête en het onderbouwingskader voor foknormen. Waar gegevens, registraties of systemen van de Raad van Beheer nodig zijn, wordt samengewerkt. Formele besluiten blijven bij de Raad van Beheer; de Taskforce zorgt voor een goed onderbouwde en in de praktijk getoetste voorbereiding.

Het motto: zelfstandig ontwikkelen waar dat kan, samenwerken waar dat nodig is en formele bevoegdheden respecteren waar deze liggen.

© 2026 Gabri Kolster

6. Planning 2026–2028

De ontwikkeling gaat stap voor stap. Eerst komen de hulpmiddelen die nodig zijn om rasverenigingen echt met het GGF te laten werken; daarna wordt verbreed en verdiept.

2026 – Basis leggen en uitproberen

In de rest van 2026 komt een eerste werkbare gereedschapskist beschikbaar: gezondheidsinventarisatie, Rasfoto, nulmeting, data- en populatieanalyse, prioritering, GGF-handleiding, maatregelenkader en monitoring. De hulpmiddelen worden direct met rassen uit de kopgroep uitgeprobeerd en verbeterd. Ook Bijlage X wordt verder uitgewerkt. Het doel is niet dat alles af is, maar dat rasverenigingen daadwerkelijk kunnen beginnen.

2027 – Toepassen en verbreden

Meer rasverenigingen gaan met de Rasfoto en het GGF werken. Hun ervaringen worden gebruikt om handleidingen, indicatoren en het maatregelenkader te verbeteren. Data- en populatieanalyse worden verdiept en DNA-gegevens worden benut waar die betrouwbaar zijn en meerwaarde hebben. Ook de digitale ondersteuning, het gezondheidsprofiel, de erkenning van verantwoord fokgedrag en de Gids Goede Praktijken worden verder uitgewerkt.

2028 – Een vaste werkwijze

In 2028 is het GGF een herkenbare, terugkerende werkwijze binnen rasverenigingen: toepassen, volgen, leren en bijstellen. Waar relevant wordt aangesloten op landelijke registraties en op nieuwe Nederlandse en Europese regels rond gezond fokken, welzijn en traceerbaarheid. Het einddoel is geen star model, maar een werkwijze die meegroeit met nieuwe kennis.

7. Tot slot: wat levert het op?

Het succes van het GGF wordt niet gemeten aan het aantal hulpmiddelen of foknormen, maar aan de mate waarin rasverenigingen zelf in staat zijn om:

- in beeld te brengen waar hun ras staat;
- te bepalen welke vraagstukken voorrang hebben;
- passende maatregelen te kiezen;
- te volgen of die maatregelen echt tot verbetering leiden.

Door klein en praktisch te beginnen met de kennis en gegevens die er al zijn, blijft er ruimte voor verschillen tussen rassen. Zo wordt voorkomen dat gezondheidsbeleid wordt teruggebracht tot één uniforme set normen. Rasverenigingen en fokkers geven het GGF inhoud; de Taskforce zorgt samen met kopgroep, werkgroepen en deskundigen voor de gereedschapskist.

© 2026 Gabri Kolster